

Studier och debatt

En samman-
fattning av
Företagsbeskatt-
ningskommitténs
betänkande

Ändrad företags- beskattning

STUDIER OCH DEBATT

- 1953:1 Andra och trivsel i företaget
av Torgny T. Segerstedt kr. 4:-
- 1953:2 Konjunkturpolitik under debatt
av Ulrich Herz kr. 6:-
- 1953:3 Kvinnor i industriarbete
av Andreas Lund kr. 4:-
- 1953:4 Företaget och pressen
av Arne Lundmark kr. 4:-
- 1954:1 Ändrad företagsbeskattning
Sammanfattning av Företags-
beskattningskommitténs
betänkande kr. 4:-

Studier och debatt kan beställas från SNS kansli, Sköldungagatan 2, Stockholm Ö. Tel. 23 25 20. Postgiro 35 62 60.

Årsprenumeration, omfattande fyra nummer, kr. 15:-
(för studerande kr. 8:-).

Vid lösnummerköp av minst 5 ex. av samma skrift beviljas rabatt.

Ändrad företagsbeskattning

En sammanfattning av
Företagsbeskattningskommitténs betänkande

STUDIEFÖRBUNDET NÄRINGSLIV OCH SAMHÄLLE

Studier och c

utges av
Studieförbundet Näringsliv
Sköldungagatan 2, Stoc
Tel. 23 25 20. Postgiro

Redaktionsråd:

Tore Ericsson
Erik Huss
Axel Iveroth
Carl J. Kjellberg
Arne Lundmark
Måns Nerman
Börje Wickman

Redaktör: Stina Thyberg

Ansvarig utgivare: Hans B

1952 års företagsbeskattningskommitté överlämnade sitt betänkande till finansministern den 16 augusti 1954 (SOU 1954:19), ett digert betänkande på mer än 400 sidor. Vi vet att det är svårt för dem som ute i näringslivet är fullt upptagna med de dagliga uppgifterna att hinna läsa allt som bör läsas av nya lagförslag osv. Vidare behöver våra arbetsgrupper i beskattningsfrågor lättillgängligt arbetsmaterial för sina diskussioner.

SNS har därför — liksom skedde med 1950 års långtidsutredning — utarbetat en sammanfattning av kommittébetänkandet. För den som mera detaljerat vill ta del av själva lagtexten har vi här återgett författningsförslagen in extenso i en bilaga.

Innehåll

Kommittéuppdraget	5
Den konjunkturpolitiska frågeställningen	6
Bruttobeskattning	7
Avskrivningar på maskiner och andra inventarier	8
Värdeminskningsavdrag på byggnader	9
Värdering av varulager	10
Investeringsfonder	12
Pensionsstiftelser och andra personalstiftelser	13
Förlustutjämning	14
Skattesatsen för företagen	15
<i>Bilaga</i>	
Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)	16
Förslag till förordning om inventering av varulager för inkomsttaxeringen	24
Förslag till förordning om investeringsfonder för konjunkturutjämning	26
Förslag till förordning om rätt till förlustutjämning i vissa fall vid taxering till statlig inkomstskatt	35

Kommittéuppdraget

Företagsbeskattningskommittén tillsattes i maj 1952 med uppdrag att göra en översyn av vissa bestämmelser berörande företagsbeskattningen.¹ Efter drygt två års arbete har kommittén nu framlagt sitt betänkande (SOU 1954: 19). Enligt de av finansministern utfärdade direktiven var kommitténs egentliga uppdrag att undersöka i vad mån de olika reglerna i företagsbeskattningen kunde anpassas till de krav som kan ställas ur *konjunkturpolitisk* synpunkt. Kommittén hade därvid bl. a. också att överväga möjligheten att lägga om den nuvarande nettovinstbeskattningen till en bruttobeskattning av något slag.

Bakgrunden till önskemålet om en konjunkturpolitisk anpassning av skattelagstiftningen var de olika tillfälliga lagstiftningsåtgärder på detta område som i ekonomiskt-politiskt syfte hade genomförts under 1951 och 1952 — investeringsskatten, begränsningen av den fria avskrivningen, beredskapslagstiftningen beträffande lagervärderingen och investeringsavgiften. Syftet med dessa åtgärder hade varit att motverka den investeringsstimulerande effekten av de möjligheter till skattefri konsolidering som stått företagen till buds genom skattelagarnas utformning. Kommittén hade att undersöka, huruvida de olika avskrivnings- och värderingsreglerna i skattelagstiftningen kunde utformas så att dessa regler — exempelvis genom att göras variabla — kunde anpassas efter vad som ur samhällets synpunkt vore önskvärt i olika konjunkturlägen. Därjämte hade kommittén att företa en mera allmän översyn av bestämmelserna om avdrag för avsättning till pensionsstiftelser och andra personalstiftelser.

---

¹ Ledamöter av kommittén har varit riksdagsmannen lektor E. Sjödahl, ordförande, byråchef G. Cederwall, riksdagsman S. H. Gustafson, byråchef G. T. Hedborg, civilekonom G. A. Henrikson, riksdagsman R. L. Jansson och riksdagsmannen tekn. dr E. Wehtje. Som experter har medverkat revisionsintendent S. V. Lundell, bankdirektör L. E. Thunholm och professor N. E. V. Västhagen. Kommitténs sekreterare har varit assessor Å. I. J. Gärdin.

Den konjunkturpolitiska frågeställningen

Efter en redogörelse för direktiven (kap. 1) inleder kommittén själva betänkandet med en principiell diskussion av företagsbeskattningens roll i konjunkturförloppet (kap. 2) och återkommer med vissa kompletterande synpunkter på dessa frågor i ett avslutande kapitel (kap. 9). Utan att närmare gå in på hur avvägningen mellan olika konjunkturpolitiska medel bör ske understryker kommittén den strategiska roll i konjunkturförloppet som företagens investeringar spelar och den betydelse som företagens interna sparande har för finansieringen av dessa investeringar. Därmed är det givet, menar kommittén, att de konsolideringsmöjligheter som de olika skattereglerna — framför allt avskrivningsreglerna och lagervärderingsbestämmelserna — öppnar för företagen har stor konjunkturpolitisk betydelse.

En begränsning av dessa konsolideringsmöjligheter kan därför vara önskvärd i ett högkonjunkturläge, då det gäller att hålla tillbaka investeringsverksamheten. I princip kan man tänka sig två olika vägar härför. Den ena är att i ett sådant högkonjunkturläge tillgripa tillfälliga inskränkningar i avskrivningsmöjligheter etc., på samma sätt som skedde genom de olika tillfälliga lagstiftningsåtgärderna under 1951 och 1952. Den andra vägen är att genomföra en permanent åtstramning av avskrivnings- och värderingsreglerna i skattelagstiftningen för att därigenom överhuvudtaget minska företagens utrymme för vinstreglerande dispositioner och självfinansiering. Om företagen därigenom blir mera beroende av kreditmarknaden för finansiering av sina investeringar, blir det lättare att genom den allmänna kreditpolitiken styra företagens handlande i investeringshänseende.

Kommittén avvisar den första vägen, som man inte anser kan bli tillräckligt effektiv. Det hjälper inte, menar man, att utrymmet för vinstreglerande dispositioner begränsas under själva högkonjunkturen, eftersom företagen i ett sådant läge ändå genom tidigare uppsamlade sparmedel kan vara oberoende av kreditpolitiken. Dessutom visar erfarenheten, att sådana tillfälliga ingripanden tenderar att komma på ett alltför sent stadium för att bli tillräckligt effektiva. Kommitténs slutsats blir därför, att det är nödvändigt att göra de permanenta skattereglerna mera restriktiva för att på så sätt minska utrymmet för vinstreglerande dispositioner och rekommenderar i detta syfte framför allt ett slopande av den fria avskrivningsrätten och väsentligt strängare regler beträffande varulagervärderingen än vi för närvarande har. Däremot menar man, att olika tillfälliga ingripanden i en extrem högkonjunktur väl är tänkbara som komplement till den ekonomiska politiken i övrigt

men dock måste förvisas till en sekundär plats. Kommittén har inte ens framlagt några mera detaljerade förslag i det avseendet utan hänvisar bara helt kort dels till möjligheterna att i ett högkonjunkturläge tillgripa en ytterligare begränsning av avskrivningsrätten, av rätten till nedskrivning på lager och av rätten till avsättning till pensionsstiftelser, dels till möjligheten att i ett sådant läge införa en investeringsavgift.

Två av kommitténs ledamöter, herrar Gustafson och Wehtje, har i en *reservation* tagit avstånd från kommitténs allmänna inställning till detta konjunkturpolitiska avvägningsproblem. Reservanterna menar, att det är orimligt att på detta sätt underordna lagstiftningen för normala tider under de speciella krav som kan resas i ett extremt högkonjunkturläge. De vittgående konsolideringsmöjligheter företagen hittills har haft kan icke betraktas som en konjunkturpolitisk olägenhet när det gäller normala tider utan har tvärtom starkt bidragit till att öka företagets motståndskraft mot konjunkturväxlingarna och har därigenom också medverkat till en stabilare sysselsättning inom företagen. Enligt reservanternas mening bör konjunkturpolitiken väsentligen stödja sig på åtgärder av allmän penning- och finanspolitisk natur. I den mån det i en extrem högkonjunktur befinnes önskvärt att tillgripa speciella skattepolitiska åtgärder, bör dessa vara av tillfällig natur och begränsas till att avse dels en investeringsavgift, dels en inskränkning i rätten att skriva ned lagerökningar.

Bruttobeskattning

Vår nuvarande företagsbeskattning har formen av en beskattning av företagets nettovinst, och de olika avskrivnings- och värderingsreglerna i skattelagstiftningen gäller just hur denna nettovinst skall fastställas. I olika sammanhang har emellertid frågan om en övergång till någon form av bruttobeskattning, innebärande att skatten beräknas på företagets bruttointäkter eller bruttoutgifter, förts fram till diskussion. En sådan omläggning ifrågasattes på sin tid av 1950 års långtidsutredning (SOU 1951: 30) och med hänvisning härtill angav finansministern i sina direktiv till företagsbeskattningskommittén, att även denna fråga borde prövas av kommittén.

De olika tänkbara formerna för en bruttobeskattning diskuteras i senare hälften av kapitel 2 i betänkandet. På grundval av såväl konjunkturpolitiska som taxeringstekniska synpunkter avvisar emellertid kommittén tanken på en sådan omläggning av företagsbeskattningen och anser, att denna även i fortsättningen bör utformas som en nettovinstbeskattning.

Avskrivningar på maskiner och andra inventarier

Ifråga om avskrivningar på maskiner och andra inventarier föreslår kommitténs majoritet i kapitel 3 av betänkandet, att den fria avskrivningen enligt nuvarande bestämmelser i kommunalskattelagen skall upphävas och ersättas med en begränsad avskrivningsrätt. Enligt denna skall avskrivning på maskiner och inventarier få ske med 30 procent av anskaffningskostnaderna under det första året och därefter med 30 procent på det kvarstående bokförda värdet. Härav följer att något mer än hälften får skrivas av under de båda första åren.

Till denna huvudregel, som om den ensamt tillämpades skulle innebära att man aldrig fullständigt kunde bortskriva tillgångarna, skall dock fogas en kompletteringsregel av den innebörd, att man under alla omständigheter icke något år behöver visa högre värde på anläggningarna än som skulle ha blivit fallet om man tilläpplat en avskrivning på 20 procent av anskaffningskostnaden per år. Använder man denna kompletteringsregel, måste den skattskyldige naturligtvis ha en avskrivningsplan för varje tillgång. Om man däremot nöjer sig med huvudregeln, är en sådan plan obehövlig, eftersom man då kan gå direkt på det värde anläggningarna har i företagets böcker. Huvudregeln är sålunda relativt enkel i tillämpningen.

Vid användande av huvudregeln blir det också möjligt för ett företag att i de fall då inventarier avyttrats samma år som nya sådana anskaffats göra en extra avskrivning med belopp motsvarande vad som erhållits genom avyttringen (nettometoden). Denna möjlighet finns inte vid användning av kompletteringsregeln. Högre avskrivning än 30 procent kan i särskilda fall medges i form av s. k. överprisavdrag.

Tillåtelse att använda denna begränsade avskrivning skall ges i samma former efter vilka de skattskyldiga nu kan få tillstånd att tillämpa fri avskrivning. Den begränsade avskrivningen skall sålunda tillämpas parallellt med den bundna avskrivningen enligt den äldre modellen. Tillstånd att tillämpa begränsad avskrivning skall liksom nu ifråga om den fria avskrivningen endast kunna ges åt aktiebolagen och i beskattningshänseende därmed likställda juridiska personer. De företag som nu åtnjuter fri avskrivning får utan vidare tillämpa den begränsade avskrivningen enligt de nya bestämmelserna.

Kommittén har enligt direktiven också haft att pröva frågan om avskrivningen skall grundas på anskaffnings- eller återanskaffningskostnaden men föreslår här inte någon ändring i gällande bestämmelser.

Majoritetens förslag ifråga om avskrivningsreglerna har icke godtagits av de ovannämnda *reservanterna*, som förordar ett bibehållande av den fria avskrivningen. De menar, att de konjunkturpolitiska för-

delar som i ett högkonjunkturläge kan vinnas genom att den fria avskrivningen slopas är så ovissta och så begränsade att de icke står i rimlig proportion till de betydande olägenheter från mera allmänna konjunkturpolitiska synpunkter samt från företagsekonomiska och taxeringstekniska synpunkter som skulle följa med en sådan åtgärd. De hänvisar i dessa hänseenden bl. a. till den betydelse som den fria avskrivningen har haft för produktionsapparatens utbyggnad inom den svenska industrien under de senaste decennierna och även för företagens finansiella konsolidering, en omständighet som inte minst ur konjunkturpolitisk synpunkt varit av betydelse, då företagens motståndskraft mot en eventuell konjunkturedgång i framtiden härigenom stärkts i högst väsentlig grad.

Reservanterna understryker också den betydelse den fria avskrivningen haft i tider av starkt stigande återanskaffningskostnader på maskiner och andra inventarier. Effekten av dessa stigande kostnader i form av en förtäring av det inom företagen arbetande kapitalet har nämligen tack vare den fria avskrivningen åtminstone delvis kunnat motverkas genom snabbare avskrivningar än som varit motiverade vid stabila priser. Just denna omständighet anser reservanterna hade bort bjuda till försiktighet med att inskränka företagets fria avskrivningsrätt.

Värdeminskningssavdrag på byggnader

Kommittén har också undersökt frågan om värdeminskningssavdrag på byggnader men finner här inte skäl att föreslå några ändrade bestämmelser. Kommittén har visserligen ansett sig kunna konstatera, att man när det gäller att bestämma värdeminskningssavdragets storlek i praktiken inte alltid tar tillräcklig hänsyn till att en byggnads ekonomiska livslängd genom teknikens snabba utveckling ofta väsentligt understiger den fysiska livslängden. Man anser emellertid icke att detta problem kan lösas genom en generell höjning av nu medgivna värdeminskningssavdrag, eftersom detta enligt kommitténs mening skulle förutsätta att man slopade nu gällande skattefrihet för realisationsvinster för fastigheter som den skattskyldige innehaft under längre tid än tio år. En sådan utvidgning av inkomstbegreppet skulle resa så många svårlösta spörsmål av taxeringsteknisk art, att den vägen inte anses framkomlig.

För att i någon mån tillgodose de krav på en liberalare praxis beträffande värdeminskningssavdragen på byggnader som framförts vid olika tillfällen föreslår kommittén dock en viss, mera teknisk omredigering av nuvarande bestämmelser i syfte att understryka den vikt som vid bestämmandet av tillämplig avskrivningsprocent bör fästas vid byggnadens ekonomiska livslängd.

Värdering av varulager

I direktiven framhölls beträffande varulagervärderingen, att det kunde vara lämpligt att undersöka, huruvida bestämmelser kunde utarbetas som motverkade spekulativa investeringar i lager under tider då en viss återhållsamhet i lageranskaffningar bedömes såsom ur samhällets synpunkt önskvärd. Detta uttalande pekade närmast i riktning mot någon slags beredskapslagstiftning, som kunde utnyttjas för att i ett extremt högkonjunkturläge sätta den enligt den permanenta lagstiftningen medgivna värderingsfriheten ur kraft.

Det förslag som kommitténs majoritet i kapitel 4 av betänkandet framlägger beträffande bestämmelserna om värdering av varulager går emellertid inte denna väg. En sådan beredskapslagstiftning anses inte kunna få tillräcklig konjunkturpolitisk effektivitet. I stället föreslår majoriteten, att man för att minska utrymmet för vinstreglerande dispositioner via lagervärderingen skall i den permanenta lagstiftningen införa mera restriktiva lagervärderingsregler än de som nu tillämpas i lagstiftning och praxis. Det är emellertid inte enbart konjunkturpolitiska skäl som motiverar detta ställningstagande utan även den uppfattningen, att nuvarande principiella värderingsfrihet av företagen har utnyttjats till större nedskrivningar på lagren än som kan anses godtagbart ur det allmännas synpunkt.

De nya regler för värdering av varulager som kommitténs majoritet föreslår innebär sålunda en högst avsevärd skärpning i förhållande till nuvarande regler. Först och främst föreslår kommittén, att den princip för reglering av varulagervärderingen som redan tillämpats i praxis, den s. k. Annell-regeln, skall lagfästas. Samtidigt föreslår man att den enligt denna regel hittills i praxis tillämpade nedre gränsen för värderingen, nämligen 30 procent, skall höjas till 50 procent räknat på anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet.

Detta är en huvudregel, som skall förses med två kompletteringsregler. Den ena är att nedskrivningen med 50 procent, om den skattskyldige så önskar, skall få beräknas på ett medeltal av anskaffningsvärdet för lagret i de tre senaste boksluten. Detta innebär, att om det under beskattningsåret avyttrade lagret inte kunnat återanskaffas en tidigare gjord lagernedskrivning likväl får temporärt bibehållas. Även en negativ värdering av varulagret kan under sådana förhållanden komma att tillåtas.

Den andra kompletteringsregeln innebär, att den skattskyldige skall kunna räkna nedskrivningen på ett värde som motsvarar ett anskaffningsvärde enligt det lägsta pris som förekommit under den senaste

femårsperioden. Detta skall dock få tillämpas endast för råvaror och stapelvaror, för vilka man har tillförlitliga prisnoteringar. Användes denna kompletteringsregel, får nedskrivningen endast göras med 30 procent, alltså ned till 70 procent.

De angivna värderingsreglerna skall icke tillämpas för lager av beställningsarbeten, för "lager" av fastigheter o. d. eller för bank- och försäkringsinrättningars "lager" av värdepapper, fordringar o. d. Några särskilda värderingsregler anges dock inte för sådana lager, utan regleringen av denna fråga överlåtes till praxis.

Kommittén föreslår vidare, att man för att skapa bättre möjligheter än för närvarande att kontrollera lagervärderingen enligt de föreslagna reglerna utfärdar bestämmelser om principerna för inventering av varulager. Det skall sålunda föreskrivas, att inventeringen måste ske till anskaffningsvärdet eller dagspriset vid bokslutstillfället (återanskaffningsvärdet). Inventering kan dock i vissa fall få ske till utförsäljningspriset eller med tillämpning av annan tillförlitlig värderingsmetod. Inkuransavdrag skall få medges endast enligt vissa normer och måste under alla förhållanden redovisas öppet. Hel- och halvfabrikat i industriell rörelse skall inventeras till tillverkningskostnad, i vilken även skall medräknas indirekta kostnader. Dessa inventeringsföreskrifter skall inflyta i en särskild förordning.

Kommittén föreslår, att de nya bestämmelserna för varulagervärdering skall tillämpas i full utsträckning först efter en viss övergångstid. En uppskrivning av lager som nu är bokförda i lägre värden än de angivna skall sålunda ske successivt under en period av sex år.

Från två olika håll har *reservation* avgivits mot majoritetens förslag. Herrar Gustafson och Wehtje har sålunda i sin reservation på flera punkter anmält en mot kommitténs majoritet avvikande mening. De godtar visserligen de nämnda inventeringsföreskrifterna och har också i princip gått med på en reglering av den nedre gränsen för lagervärderingen enligt Annell-metoden. De menar dock, att procentsatsen icke kan sättas högre än den som nu tillämpas i praxis, nämligen 30 procent, och att gränsen för den tillåtna nedskrivningen bör vara 50 procent då lägsta pris under senaste femårsperiod tas till utgångspunkt. En så hård begränsning av värderingsfriheten som majoriteten föreslår anser reservanterna skulle kraftigt försämra företagens möjligheter att genom en försiktig lagervärdering under mera normala tider konsolidera sin finansiella ställning och öka sin beredskap inför de olika risker som sammanhänger med konjunkturväxlingarna. Vidare anser de den föreslagna övergångstiden för kort och förordar i stället för de företag som nu har sina lager bokförda i värden som väsentligt understiger 30 procent en successiv uppskrivning till denna procentsats under en period av nio år.

Den andra reservationen har avgivits av byråchefen Hedborg, som ansett att den nedre gränsen för nedskrivning enligt huvudregeln hade bort sättas vid 40 procent.

Investeringsfonder

Kommittén föreslår i kapitel 5 att rätten till avsättning till investeringsfonder bibehålles, dock med vissa modifikationer av nuvarande bestämmelser. Den viktigaste ändringen är, att man i fortsättningen för att vinna en bättre konjunkturpolitisk effekt av dessa fonder skall kräva spärning av en viss del av de avsatta medlen på konto i riksbanken. Denna spärning skall gälla 40 procent av varje avsättning. De spärrade medlen, som alltså motsvarar något mindre än den skattebefrielse företaget — permanent eller i varje fall tillfälligt — får genom att göra en avsättning, skall företagen få ut från riksbanken när investering göres med bemyndigande av arbetsmarknadsmyndigheterna. Först då blir alltså skattebefrielsen definitiv.

Då man måste förutsätta, att denna spärringsskyldighet kommer att göra investeringsfonderna ännu mindre attraktiva för företagen än nu, har man samtidigt föreslagit vissa uppmjukningar i bestämmelserna. Man förutsätter alltså helt allmänt, att beviljande av tillstånd generellt eller i individuella fall att utnyttja fonderna skall ges enligt något mer liberala principer än som nu varit fallet.

Vad som är ännu viktigare är emellertid, att man föreslår en automatisk rätt för företaget att efter fem års förlopp från det avsättningen gjorts och utan tillstånd av myndigheterna disponera en tredjedel av de avsatta medlen, inklusive den andel härav som inestår på konto i riksbanken. Dessa automatiskt frigivna medel får då av företaget användas för avskrivning på olika tillgångar, inklusive byggnader. Den nu gällande tidsgränsen för investeringsfondernas ianspråktagande föreslås avskaffad. Enligt nu gällande bestämmelser får avsättning ske i förvärvskällan rörelse till fyra särskilda investeringsfonder för olika ändamål. Kommittén föreslår att ifrågavarande fonder sammanslås till en gemensam fond för förvärvskällan rörelse. Avsättning till denna fond får för visst beskattningsår ske med högst 40 procent av årsvinsten.

Enligt kommitténs förslag skall avsättning dessutom kunna ske i förvärvskällan jordbruksfastighet till en investeringsfond för skogsbruk. Avsättning får ske med högst 10 procent av redovisad bruttointäkt av skogsbruk.

Utöver de ändamål vartill investeringsfonder enligt gällande bestämmelser får användas föreslår kommittén, att investeringsfond för rörelse även skall kunna utnyttjas till reparationsarbeten på byggnader som

användes i rörelsen. Investeringsfond för skogsbruk får tas i anspråk för skogsvårdande arbeten i vidsträckt bemärkelse.

Pensionsstiftelser och andra personalstiftelser

Ifråga om rätten till avsättningar till pensionsstiftelser och andra personalstiftelser har kommittén haft ett något mera vidsträckt uppdrag än i övriga frågor. Här har det nämligen gällt inte endast att undersöka skattereglernas konjunkturpolitiska effekt utan också att göra en allmän översyn över gällande bestämmelser.

Kommitténs förslag i dessa frågor, som återfinnes i kapitel 6, går beträffande *pensionsstiftelser* ut på att man i skattelagstiftningen som en permanent övre gräns för rätten till avsättningar skall införa samma gräns, det s. k. investeringsskattetaket, som under de senaste åren tillämpats i den tillfälliga lagstiftningen och som innebär att avdrag får ske till dess stiftelsens förmögenhet motsvarar de pensionskostnader som belöper på beskattningsåret och tidigare år. Denna gräns skall beräknas enligt samma schablonregler som tillämpats i den tillfälliga lagstiftningen. Företagen skall liksom hittills ha full frihet att investera de till pensionsstiftelsen avsatta medlen i den egna rörelsen utan att lämna särskild säkerhet. Detta skall dock endast gälla för aktiebolag och därmed i beskattningshänseende jämställda företagsformer.

Handelsbolag, kommanditbolag och enskilda firmor skall få göra avsättning till pensionsstiftelser endast under förutsättning att medlen kontant överföres till stiftelsen. Det skall dock vara stiftelsen obetaget att placera dessa medel i form av lån till företaget mot tillfredsställande säkerhet.

En nyhet i kommitténs förslag är, att en huvuddelägare i ett familjebolag icke skall ha rätt att utnyttja en pensionsstiftelse för sin egen eller efterlevandes pensionering. Denna bestämmelse har tillkommit i syfte att utesluta en del av de missbruk av pensionsstiftelseformen som uppges ha förekommit under senare år.

Kommittén föreslår vidare mera ordnade former av kontroll och tillsyn över pensionsstiftelserna än som hittills funnits. Som villkor för avdragsrätt för avsättning till s. k. fria pensionsstiftelser skall sålunda gälla, att de står under länsstyrelsens tillsyn enligt 1929 års lag om tillsyn över stiftelser.

Beträffande andra *personalstiftelser* än pensionsstiftelser föreslår kommittén, att nuvarande rätt till skattefri avsättning till sådan stiftelse skall bibehållas utan särskild limitering, men endast under förutsättning att medlen kontant överföres till stiftelsen och av denna placeras på ett betryggande sätt. Även dessa stiftelser skall stå under tillsyn av länsstyrelsen.

Förlustutjämning

Nuvarande bestämmelser för företagsbeskattningen grundar sig på principen om beskattningsårets slutenhet. Ett underskott i rörelsen som uppkommit under ett beskattningsår får sålunda inte dras av från överskott som uppkommit under ett följande beskattningsår, och inte heller medger bestämmelserna någon återbäring av tidigare erlagd skatt av den anledningen att verksamheten under ett följande år gått med förlust. Även om en direkt resultatutjämning mellan olika år av det slag som medges i åtskilliga utländska beskattningssystem är utesluten i Sverige, finns här dock relativt vidsträckta möjligheter till en indirekt resultatutjämning genom att utnyttja det utrymme för vinstreglerande dispositioner som skattelagarnas avskrivnings- och värderingsregler öppnar. Framför allt har reglerna om varulagervärderingen haft stor betydelse i detta hänseende.

Kommittén har i kapitel 7 av sitt betänkande tagit upp till diskussion frågan om en öppen resultatutjämning mellan olika år och har därvid kommit till den slutsatsen, att det i och för sig är önskvärt att ge de skattskyldiga ökad möjlighet att i skattehänseende utjämna vinster och förluster under olika beskattningsår. Kommittén har särskilt beaktat, att de föreslagna reglerna för avskrivning på inventarier och nedskrivning på varulager måste medföra en viss minskning av möjligheterna till sådan utjämning på indirekt väg. Kommittén avvisar emellertid tanken på en fullständig *resultatutjämning* och begränsar sitt förslag till att avse en *förlustutjämning* i vissa former. Sålunda föreslås, att aktiebolag, ekonomiska föreningar, ömsesidiga försäkringsbolag och sparbanker skall ha rätt att vid taxeringen till statlig inkomstskatt dra av en förlust som uppkommit ett år från vinst som uppstår under ett senare år. Sådana förlustavdrag skall få göras inom en tioårsperiod och förutsätter bl. a., att även förluster i fortsättningen måste fastställas och godkännas i taxeringen. Så skall dock ske endast efter särskilt yrkande av den skattskyldige.

Kommitténs majoritet har avvisat tanken på att utsträcka denna rätt till förlustutjämning även till fysiska personer som driver rörelse på grund av de olika komplikationer detta skulle medföra. På den punkten *reserverar* sig emellertid herrar Gustafson och Wehtje, som menar att man med vissa modifikationer av reglerna bör kunna tillåta sådan förlustutjämning även för enskilda rörelseidkare.

Skattesatsen för företagen

Enligt direktiven för kommittén borde den företagna översynen av skattelagstiftningen inte i och för sig leda till en ökad skattebelastning på företagen. Skulle så vara att man komme fram till väsentligt mera restriktiva bestämmelser på olika punkter än de tidigare, finge kommittén även ta upp frågan om en jämkning av skattesatsen för företagen.

Denna fråga har också helt kort berörts i kapitel 8 i kommitténs betänkande, där kommitténs majoritet kommer fram till slutsatsen, att de skärpningar som kommittén föreslagit bl. a. ifråga om avskrivningsreglerna och bestämmelserna om lagervärdering icke är av den arten att de föranleder en omprövning av skattesatsen för aktiebolag och ekonomiska föreningar. Detta gäller särskilt som dessa skärpningar motväges av lättnader på andra punkter, framför allt ifråga om den föreslagna förlustutjämnningen samt de uppmjukningar som företagits i bestämmelserna angående investeringsfonder.

På denna punkt har emellertid de nyss nämnda *reservanterna* en annan mening. De anser, att såväl sloandet av den fria avskrivningsrätten som den kraftiga begränsningen av värderingsfriheten ifråga om varulager innebär så betydande skärpningar av den effektiva företagsbeskattningen att genomförandet av detta förslag bör föranleda en jämkning av skattesatserna. De hänvisar därvid till tidigare uttalanden från regeringshåll, där förefintligheten av olika konsolideringsmöjligheter åberopats som en motvikt mot den höga skattesatsen. Den compensation som ges genom lättnader på olika punkter anser reservanterna inte vara tillräcklig. Den föreslagna förlustutjämnningen innebär endast en begränsad form för resultatutjämnning och gäller heller icke för fysiska personer. Uppmjukningarna ifråga om investeringsfonderna har tillkommit som compensation för skärpningen av vissa bestämmelser ifråga om dessa fonder.

Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att punkterna 2, 4 och 7 av anvisningarna till 29 §, punkt 1 av anvisningarna till 41 § och punkt 6 av anvisningarna till 53 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Anvisningar

till 29 §.

2. Skattskyldig må åtnjuta avdrag för medel, som avsatts till pensionsstiftelse varom förmäles i punkt 6 av anvisningarna till 53 § för pensionering av personal, som är eller varit anställd i rörelsen eller efterlevande till sådan personal.

Avdrag må icke medgivas med mindre pensioneringen anordnas på sätt i anvisningarna till 31 § föreskrives som villkor för att livförsäkring skall hänföras till pensionsförsäkring. Vidare kräves för rätt till avdrag att medlen kontant eller i form av aktier, obligationer eller därmed jämförliga tillgångar till ett värde motsvarande den gjorda avsättningen överlämnats till stiftelsen. Är fråga om aktiebolag, ekonomisk förening, ömsesidigt försäkringsbolag eller sparbanks må med tillgångar som nyss sagts jämföras skuldebrev som av den skattskyldige överlämnats till stiftelsen.

Avdrag för avsättning till pensionsstiftelse må icke medgivas med högre belopp än som — bedömt på grundval av förhållandena vid beskattningsårets utgång — erfordras för att jämte framtida avgifter säkerställa de pensioner jämte dyrtidstillägg eller andra därmed jämförliga tillägg, vilka högst skola utgå enligt av vederbörande företag gjorda bindande utfästelser till personer som omfattas av stiftelsens ändamålsbestämning.

Vid beräkning av det belopp, vartill stiftelsens förmögenhet sålunda högst må uppgå, skall hänsyn tagas endast till den, som vid ingången av beskattningsåret uppnått tjugufem års ålder, och må de framtida avgifterna icke antagas lägre än de från tjugufem år till pensionsåldern oföränderliga avgifter, som skolat erfordras för att säkerställa nu ifrågavarande pensionsförmåner.

Oaktat vad i nästföregående stycke sägs, må den framtida avgiftsbetalningen anses grundad på från dagen för anställningen och till pensionsåldern med oförändrade belopp utgående avgifter och må all personal för vilken bindande utfästelse gäller oavsett åldern medräknas. Härvid skall dock, om löneförhöjning erhållits under anställningstiden, avgiften för den del av utfästelsen, som belöper på eller kan anses belöpa på löneförhöjningen, beräknas utgå från dagen för

löneförhöjningen. Ävenså skall, i fall av tilläggsutfästelse av annan anledning än nyss nämnts, avgiften för tilläggsutfästelsen anses utgå från den dag då denna gavs.

Skattskyldig må jämväl åtnjuta avdrag för medel, som avsatts till annan personalstiftelse än pensionsstiftelse, därest medlen kontant eller i form av aktier, obligationer eller därmed jämförliga tillgångar till ett värde motsvarande den gjorda avsättningen överlämnats till stiftelsen och under förutsättning tillika att stiftelsens ändamål är sådant, att den skattskyldige vid direkt omkostnad för dylikt ändamål är berättigad till avdrag, samt att stiftelsen i övrigt uppfyller villkor motsvarande dem som i punkt 6 av anvisningarna till 53 § stadgats beträffande pensionsstiftelse.

4. Aktiebolag, ekonomisk förening, ömsesidigt försäkringsbolag eller sparbank må utan avseende å vad ovan i punkt 3 sägs efter därom hos beskattningsnämnd framställt yrkande berättigas att, under förutsättning att motsvarande avskrivning gjorts i räkenskaperna, tillsviare åtnjuta avdrag för avskrivning å maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier i enlighet med bestämmelserna nedan. Såsom förutsättning härför gäller att tillfredsställande utredning föreligger om vad som återstår i beskattningsavseende oavskrivet av anskaffningsvärdet å här ifrågakommande tillgångar samt dessa ävensom avskrivningar å desamma i den skattskyldiges räkenskaper och i företedd utredning redovisas på sådant sätt, att trygghet föreligger att vid avyttring av tillgångarna framdeles möjligen uppkommande vinster ej skola undgå taxering.

Avdrag för avskrivning å här ifrågakommande tillgångar må för visst beskattningsår åtnjutas med högst trettio procent för år räknat av summan av bokfört värde å tillgångarna enligt ingående balansräkning för räkenskapsåret och anskaffningsvärdet av sådana under beskattningsåret anskaffade tillgångar som äro i bruk vid årets slut. Vad sålunda stadgats skall gälla oavsett när under beskattningsåret tillgångarna anskaffats. Kostnaden för tillgångar med en beräknad varaktighetstid av högst tre år må dock under anskaffningsåret i sin helhet avdragas.

Har såsom skattepliktig intäkt för beskattningsåret upptagits ersättning för försålda eller förlorade tillgångar, vilka anskaffats före beskattningsårets ingång, må särskilt avdrag för avskrivning åtnjutas med belopp motsvarande sålunda upptagen intäkt. Därest skattskyldig erhållit avdrag i enlighet med bestämmelserna i detta stycke, skall underlaget för beräkning av avdrag enligt nästföregående stycke fastställas till motsvarande lägre belopp.

Har ett särskilt högt pris eller eljest en särskilt hög kostnad för tillgång betingats därav, att den skolat utnyttjas för ett särskilt arbetstillfälle eller för en konjunktur, som väntas bliva allenast tillfällig eller av annan liknande omständighet, må under anskaffningsåret avdrag göras för sådant överpris eller sådan merkostnad. Därest avdrag som nu sagts medgivits, skall avdrag enligt bestämmelserna i andra stycket beräknas å därefter återstående del av anskaffningsvärdet.

Har skattskyldig beträffande under beskattningsåret anskaffade tillgångar tidigare åtnjutit i punkt 1 av anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen omförmålt avdrag å värdet av rättighet till leverans av tillgångar enligt ej fullgjorda köpe-

kontrakt, skall, vid beräkning av avdrag för värdeminskning med 30 procent av anskaffningsvärdet, såsom anskaffningsvärde anses den verkliga kostnaden minskad med det tidigare åtnjutna avdraget. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning, om investeringsfond tagits i anspråk för avskrivning av tillgångar under beskattningsåret och om enligt för sådant fall meddelade bestämmelser så skall anses som om tillgångarna i beskattningsavseende avskrivits med det i anspråk tagna beloppet.

Ådagalägger skattskyldig att i denna anvisningspunkt avsedda tillgångars bokförda värde, därest detta bestämmes i enlighet med ovan angivna avdragsregler, skulle överstiga vad av anskaffningsvärdet å de vid beskattningsårets utgång i bruk varande tillgångarna återstår sedan å sistnämnda värde avräknats en beräknad årlig avskrivning av tjugoprocent, må avdrag medgivas med härav föranlett högre belopp. Visar skattskyldig att nämnda tillgångars värde avsevärt understiger även sålunda beräknat värde, må avdrag medgivas för härav betingad avskrivning.

Då tillgångar, som anskaffats under beskattningsåret, avyttras, förloras eller såsom för rörelsen obrukbara utangeras under samma år, skall vad i punkt 3 d första och tredje styckena sägs äga motsvarande tillämpning.

Finnes skattskyldig hava i räkenskaperna verkställt avskrivning med större belopp än det, varmed han må åtnjuta avdrag vid taxeringen, skall så anses som om sådant avdrag åtnjutits jämväl för det överskjutande beloppet.

Oavsett vad i nästföregående stycke stadgas må dock, sedan taxeringen för det beskattningsår, varunder skattskyldig i räkenskaperna verkställt avskrivning med större belopp än som godkänts vid taxeringen, blivit slutligt avgjord, där ej särskilda omständigheter till annat föranleda, avdrag åtnjutas för det överskjutande beloppet enligt särskild av beskattningsnämnd godkänd avskrivningsplan avseende en tid av minst fyra år, räknad från nyssnämnda beskattningsår.

Den omständigheten att vid tillämpning av bestämmelserna ovan avdragen vid beskattningen skola överensstämma med avskrivningen enligt räkenskaperna, utgör ej hinder för skattskyldig att efter övergång till avskrivning enligt bestämmelserna i denna punkt utöver avdrag enligt räkenskaperna tillgodogöra sig från tiden före övergången resterande, i räkenskaperna gjorda men ej vid beskattningen åtnjutna avdrag antingen inom ramen för avskrivningsplan som avses i punkt 3 eller, med beskattningsnämnds särskilda medgivande, på en gång eller enligt särskild av beskattningsnämnd godkänd avskrivningsplan avseende en tid av högst tio år. Sedan övergång skett må dock i intet fall sådant avdrag tillgodonjutas, som avses i punkt 3 c tredje stycket. Har den skattskyldige icke kunnat vid taxeringen utnyttja på visst år belöpande avdrag, som upptagits i sådan särskild avskrivningsplan som nyss sagts, må detta avdrag icke tillgodoföras honom för senare år.

Har före övergång varom nu är fråga skattskyldig vid taxeringen tillgodoräknats större värdeminskningssavdrag än enligt räkenskaperna, skall, för åstadkommande av överensstämmelse mellan tillgångens återstående värden enligt räkenskaperna och i beskattningsavseende, det belopp, varmed tillgångens värde sålunda i beskattningsavseende understiger värdet enligt räkenskaperna, upptagas såsom intäkt under det första beskattningsår, för vilket bestämmelserna i denna punkt

gäller, eller, om den skattskyldige hellre vill, med en tredjedel för nämnda beskattningsår och ett vart av de två närmast följande åren. Om belopp, varom nu är fråga, för något av sagda år skulle helt eller delvis undandragas beskattning genom utnyttjande vid inkomstberäkningen av avdrag, som eljest ej kunna utnyttjas, skall dock beloppet istället uppföras såsom intäkt för det första år, då dylikt förhållande ej föreligger. Vid tillämpning av detta stycke skall även sådant på tidigare år enligt avskrivningsplan belöpande värdeminskningensavdrag, som den skattskyldige ej kunnat utnyttja, anses hava tillgodoräknats honom.

Angående avdrag — — — till 41 §.

7. Avdrag medges ock för värdeminskning å byggnad, vilken är avsedd för användning i ägarens rörelse. Avdraget bör bestämmas till viss procent av byggnadens värde, olika allt efter den tid byggnaden anses kunna utnyttjas. Vid denna bedömning skall beaktas jämväl sådana omständigheter som att byggnadens ekonomiska varaktighetstid kan antagas komma att röna inflytande av framtida rationaliseringar, förändringar med hänsyn till teknikens utveckling, omläggning av verksamhet och liknande. Är på grund av särskilda omständigheter av annan art än nyss nämnts byggnadens värde för rörelsen begränsat till förhållandevis kort tid, skall hänsyn även härtill tagas. Så kan vara fallet exempelvis då fråga är om byggnad för utnyttjande av en begränsad malmfyndighet, eller då å annans grund belägen byggnad, som användes i rörelse, vid nyttjanderättens upphörande icke skall av jordägaren lösas. I fråga om rent tillfälliga byggnader, avsedda att användas endast ett fåtal år, må byggnadskostnaden i sin helhet avdragas för det år, då utgiften för byggnadens uppförande ägt rum.

I byggnads — — — särskilt maskinvärde.

Hinder möter — — — punkt angives.

Utrangeras eller — — — eller rivningen.

till 41 §.

1. Inkomst av — — — särskilt stadgas.

För skattskyldig, som haft ordnad bokföring, skall beräkningen av inkomst ske på grundval av hans bokföring, med iakttagande av följande.

Därest vinstresultatet påverkats därav, att bland intäkter upptagits sådana intäkter, vilka icke skola beskattas såsom inkomst, eller uteslutits intäkt, som skolat medräknas, eller bland utgifterna avförts sådana poster, för vilka vid inkomstberäkningen avdrag icke får ske, skall företagas erforderlig justering av det bokföringsmässiga vinstresultatet till överensstämmelse med en inkomstberäkning enligt de i denna lag stadgade grunder.

Den i räkenskaperna gjorda värdesättningen å tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning (lager) skall vid inkomstberäkningen godtagas, därest denna värdesättning icke uppenbarligen står i strid med vad nedan sägs.

Lagret vid beskattningsårets utgång må icke upptagas till lägre belopp än femtio procent av lagrets anskaffningsvärde eller, därest återanskaffningsvärdet vid bok-

slutstillfallet är lägre, sistnämnda värde, i förekommande fall efter avdrag för inkurans.

Därest värdet å lagret, beräknat till anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet, uppgår till lägre belopp än som motsvarar medeltalet av detta värde och av värdena å lagren vid utgången av de två närmast föregående beskattningsåren (jämförelseåren) må lagret vid beskattningsårets utgång i stället upptagas till lägst ett belopp motsvarande förstnämnda värde å detta lager efter avdrag med femtio procent av sagda medeltalsvärde. Därvid skola såsom värden å lagren vid jämförelseårens utgång hava upptagits anskaffningsvärdena eller, därest återanskaffningsvärdena vid bokslutstillfällena i fråga var lägre, sistnämnda värden. Föreligger sådant fall att femtio procent av nyssnämnda medeltalsvärde överstiger värdet av lagret vid beskattningsårets utgång, må avdrag åtnjutas för det överskjutande beloppet, därest en häremot svarande avsättning i räkenskaperna gjorts till lagerregleringsfond. Då avdrag för dylik avsättning medgivits, skall fondavsättningen återföras till beskattning nästföljande beskattningsår, därvid frågan om avdrag för förnyad avsättning till dylik fond får prövas enligt bestämmelserna ovan.

Ingår i lagret råvaror eller stapelvaror må, även om en lägre värdesättning av dessa tillgångar härav föranledes, lagret i denna del upptagas till lägst sjuttio procent av ifrågavarande tillgångars värde beräknat efter lägsta marknadspris under beskattningsåret eller under något av de närmast föregående fyra beskattningsåren. Därest nu angiven grund för värdering av varulagret eller del därav tillämpats skall vad i nästföregående stycke sägs icke gälla.

Utan avseende å vad förut stadgas angående den lägsta värdesättning å lagret som vid inkomstberäkningen kan godtagas må den lägre värdering av lagret godtagas som skattskyldig med hänsyn till föreliggande risk för prisfall visar vara uppenbart påkallad.

Vad i femte, sjätte och sjunde styckena här ovan sägs angående det lägsta värde å skattskyldigs varulager som må vid inkomstberäkningen godtagas har icke avseende å penningförvaltande företags och försäkringsföretags placeringar av förvaltade medel i aktier, obligationer, lånefordringar m. m. eller å skattskyldigs lager av fastigheter, prisgaranterade varor, beställningsarbeten och liknande tillgångar beträffande vilka en sådan värdesättning finnes uppenbarligen icke vara godtagbar. För sådant lager skall den i räkenskaperna gjorda värdesättningen godtagas allenast för såvitt denna med hänsyn till omständigheterna framstår såsom skälig.

Avdrag för inkurans må icke medgivas med större belopp än vad den skattskyldige enligt vid självdeklarationen fogad utredning visar svara mot den vid bokslutstillfallet konstaterade värdenedgången å lagret. Oaktat vad nu sagts må dock avdrag för inkurans medgivas med fem procent av det lägsta utav lagrets anskaffnings- och återanskaffningsvärde, därest detta ej framstår såsom uppenbart opåkallat, eller med det högre procenttal därav som riksskattenämnden kan hava för lagren inom vissa branscher eller hos vissa grupper av skattskyldiga angivit.

Vid bestämmande av lagrets anskaffningsvärde skall så anses som om de lagertillgångar, vilka kvarligga i lagret vid beskattningsårets utgång, äro de senaste av den skattskyldige anskaffade eller av honom tillverkade.

För tillgångar, som den skattskyldige framställt eller bearbetat, skall såsom anskaffningsvärde anses direkta tillverkningskostnader (materialkostnader och arbetslöner) ökade med ett tillägg som motsvarar vad som av de indirekta tillverkningskostnaderna skäligen belöper å nu ifrågavarande tillgångar, därvid hänsyn dock icke behöver tagas till ränta å eget kapital.

Nedskrivning av värdet å rättigheter till leverans av lagertillgångar enligt ej fullgjorda köpekontrakt må godkännas endast i den mån det visas, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontraherade priset, eller det göres sannolikt, att dylikt prisfall kommer att inträffa innan tillgångarna levereras eller av den skattskyldige i oförändrat eller förädlad skick försäljas. Beträffande värdet å rättigheter till leverans av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier enligt ej fullgjorda köpekontrakt må nedskrivning av värdet därå godkännas endast i den mån den skattskyldige visar, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontraherade priset, eller det göres sannolikt, att dylikt prisfall kommer att inträffa innan tillgångarna levereras. Djur å jordbruksfastighet skola, därest icke särskilda förhållanden till annat föranleda, upptagas lägst till värden, som för olika slag av djur i skilda åldersgrupper fastställas av riksskattenämnden. I vissa fall (såsom i fråga om dyrbarare avelsdjur) fastställas icke dylika värden; i sådant fall må värdet å djuret icke upptagas lägre än till allmänna saluvärdet, reducerat med det procenttal, varmed de av riksskattenämnden fastställda värdena å olika slag av djur understiga genomsnittspriserna å dessa djurslag under tiden från och med den 1 oktober året före beskattningsåret till och med den 30 september beskattningsåret.

Vad här — — — årets inkomst.

Har avverkningsrätt — — — influtna likviden.

Om beskattningsmyndighet — — — till beskattning.

Motsvarande gäller — — — års inkomstberäkning.

till 53 §.

6. Med pensionsstiftelse avses, förutom pensionsstiftelse bildad enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, jämväl inrättning, självständig fond eller annan stiftelse under förutsättning, att denna står under tillsyn enligt lagen om tillsyn över stiftelser, att stiftelsens stadgar fastställts av tillsynsmyndigheten, att stiftelsens kapital och avkastning må användas endast till pensioner på grund av tjänst, att genom föreskrifter i reglementet eller eljest trygghet skapats för att stiftelsen så länge den består skall hava sådant ändamål samt att vid dess upplösning eller då det icke längre finnes någon, vars rätt till pension på grund av tjänst skall tillgodoses av stiftelsen, återstående medel antingen skola användas för dylik pensionering eller ock skola anslås till välgörande eller eljest allmännyttigt ändamål.

Om aktierna i aktiebolag eller andelarna i ekonomisk förening till huvudsaklig del ägas eller på därmed jämförligt sätt innehavas — direkt eller genom förmed-

ling av juridisk person — av en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer, skall dock beträffande stiftelse, bildad av sådant bolag eller sådan förening, gälla att stiftelsen icke må hava till ändamål att bereda pension åt någon eller efterlevande till någon, vilken genom eget eller anhörigas innehav av aktier eller andelar har ett avgörande inflytande i bolaget eller föreningen.

Denna lag skall, såvitt angår punkterna 2, 4 och 7 av anvisningarna till 29 § samt punkt 6 av anvisningarna till 53 § träda i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; dock att nämnda anvisningspunkter i tidigare lydelse fortfarande skola gälla i fråga om 1955 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1955 eller tidigare år. I övrigt skall denna lag träda i kraft den 1 januari 1956; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1956 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1956 eller tidigare år.

I samband härmed skall följande iakttagas.

1. Finnes vid denna lags ikraftträdande personalstiftelse med sådan ändamålsbestämning att avdrag för avsättning till stiftelsen icke kan jämlikt punkt 2 av anvisningarna till 29 § och punkt 6 av anvisningarna till 53 § medgivas, må sådant avdrag likväl åtnjutas, därest den skattskyldige vid självdeklarationen fogar handling som utvisar att stiftelsens styrelse beslutat mottaga de under beskattningsåret avsatta medlen under uttryckligt förbehåll att medlen i fråga skola användas utslutande för sådant ändamål som jämlikt nyssnämnda anvisningspunkter utgör förutsättning för avdragsrätt. Handling som nyss sagts skall vidfogas deklarationen i två exemplar, varav det ena skall av beskattningsnämnd överlämnas till taxeringsintendenten för att av denne tillställas myndighet som har att öva tillsyn över stiftelsen.

Utgår vid denna lags ikraftträdande pension utan att pensionsutbetalningen är grundad på bindande utfästelse gentemot den som uppbär pensionen, må, oaktat vad i denna lag stadgas, vid beräkning av det belopp, varmed avdrag för avsättning till pensionsstiftelse högst får medgivas, så anses som om pensionen i fråga utgår på grund av bindande utfästelse.

2. Skattskyldig, som vid 1955 års taxering åtnjöt avdrag för värdeminskning å inventarier i enlighet med de i räkenskaperna verkställda avskrivningarna, är berättigad att utan något beskattningsnämnds ytterligare medgivande tills vidare erhålla avdrag enligt bestämmelserna i denna lag.

Har skattskyldig före denna lags ikraftträdande medgivits rätt till fri avskrivning och har i samband därmed bestämmelserna i punkt 4 andra eller tredje stycket av anvisningarna till 29 § i äldre lydelse blivit å honom tillämpliga, skall vad där sägs gälla jämväl efter det denna lag trätt i kraft.

3. Oaktat bestämmelserna i punkt 1 av anvisningarna till 41 § skola vid taxering i första instans i sin helhet tillämpas från och med år 1957, skall för de beskattningsår beträffande vilka taxering verkställes åren 1957—1960 följande sär-

skilda bestämmelser gälla vid tillämpning av femte stycket i nämnda anvisningspunkt.

Vid utgången av angivna beskattningsår må lagret icke upptagas till belopp understigande i det följande angivna procentuella andel av lagrets i nyssnämnda stycke av sagda anvisningspunkt angivna värde, nämligen

de beskattningsår, för vilka taxering i första instans verkställs åren 1957 och 1958, trettio procent av lagrets värde; samt

de beskattningsår, för vilka taxering i första instans verkställs åren 1959 och 1960, fyrtio procent av lagrets värde.

Förslag till förordning om inventering av varulager för inkomsttaxeringen

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Skattskyldig, som är pliktig föra handelsböcker eller som redovisar inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, skall i inventariet för varje i lagret ingående post av tillgångar, avsedda för omsättning eller förbrukning, ange anskaffningsvärdet eller dagspriset vid bokslutstillfället (återanskaffningsvärdet); dock att skattskyldig som så önskar i stället må ange utförsäljningspriset, under förutsättning att anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet kan på godtagbart sätt framräknas med utgångspunkt från det sålunda angivna priset.

Tillämpar skattskyldig regelmässigt annan tillförlitlig värderingsmetod än i första stycket sägs, må den skattskyldige ange värdena enligt nämnda metod, under förutsättning att anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet å inneliggande varulager kan på tillförlitligt sätt framräknas med utgångspunkt från de i inventariet angivna värdena.

(Se vidare anvisningarna.)

2 §.

Å inventarium, som i 1 § avses, skola två i inventeringen deltagande personer teckna en på heder och samvete avgiven försäkran att vid inventeringen icke någon lagertillgång uppsåtligen undantagits. Har den skattskyldige ensam företagit inventeringen, må dock försäkran som nu sagts undertecknas av honom ensam.

3 §.

Har skattskyldig icke vid upprättandet av inventarium iakttagit föreskrifterna i denna förordning, skall hans till ledning för taxering lämnade uppgifter angående varulagrets värde icke äga vitsord. Då fråga är om skattskyldig, som med hänsyn till varulagrets storlek och sammansättning icke utan avsevärda svårigheter kan vid inventeringen varje år iakttaga föreskrifterna i denna förordning, skall den skattskyldiges utredning angående värdet dock äga vitsord, därest det icke framstår såsom sannolikt att värdet är ett annat eller att de tillämpade beräkningsgrunderna icke äro tillförlitliga.

4 §.

Har någon, med vetskap om att samtliga lagertillgångar icke upptagits i skattskyldigs inventarium, därå tecknat försäkran som i 2 § sägs, straffes med dagsböter.

Har någon, utan att hava undersökt inventariets fullständighet i den omfattning som skäligen kan fordras, därå tecknat försäkran, som nyss sagts, dömes, därest lagertillgång uteslutits ur inventariet, till straff varom i första stycket förmäles.

5 §.

Böter, som ådömas enligt denna förordning, tillfalla kronan.

Anvisningar

till 1 §.

Såsom exempel på annan värderingsmetod, som, därest den regelmässigt användes, må tillämpas vid inventeringen, kan nämnas värdering till fasta styckepris. Förutsättning härför är emellertid, att anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet kan på tillförlitligt sätt framräknas med utgångspunkt från de angivna värdena.

Anskaffningsvärdet skall beräknas under den förutsättningen, att de lagertillgångar, vilka kvarligga i lagret vid räkenskapsårets utgång, äro de senaste av den skattskyldige anskaffade eller av honom tillverkade eller producerade. För tillgångar, som den skattskyldige framställt, producerat eller bearbetat, skall såsom anskaffningsvärde anses direkta tillverknings- eller produktionskostnader (materialkostnader och arbetslöner) ökade med ett tillägg som motsvarar vad som av de indirekta tillverknings- eller produktionskostnaderna skäligen belöper å nu ifrågavarande tillgångar, därvid hänsyn dock icke behöver tagas till ränta å eget kapital. Därest tillägg för indirekta kostnader beräknas i form av pålägg å de direkta kostnaderna, skall grunden för beräkningen av pålägget angivas i inventariet.

I denna paragraf föreskrivna värderingsbestämmelser skola iakttagas vid inventeringen, men betaga icke den skattskyldige rätt att verkställa nedskrivning av de angivna värdena. Sådan nedskrivning skall öppet redovisas i inventariet, varvid den nedskrivning som betingas av redan inträdd inkurans skall redovisas för sig.

Avdraget för inkurans skall i princip motsvara lika stor andel av det verkliga anskaffningsvärdet för varorna som den på grund av inkuransen verkställda nedläggningen av utförsäljningspriset utgör av normalt utförsäljningspris för motsvarande kuranta varor. I fråga om icke kuranta varor, för vilka något utförsäljningspris ej kan fastställas, skall avdraget för inkurans i regel motsvara skillnaden mellan anskaffningsvärdet och varornas utranteringsvärde.

Vid redovisningen av varulagret i inventariet bör skattskyldig uppdelas det samma i huvudgrupper med angivande av grunderna för de olika gruppernas värdering. Uppdelningen bör lämpligen ske på beställningsarbeten, prisgaranterade varor, kuranta råvaror och stapelprodukter, övriga kuranta varor samt okuranta varor.

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 1956.

Förslag till förordning om investeringsfonder för konjunkturutmätning

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet och av rörelse enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomstskatt må svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening åtnjuta avdrag i enlighet med bestämmelserna i denna förordning för belopp, som avsättes till investeringsfond.

Om företaget icke är berättigat att åtnjuta avdrag för avskrivning å inventarier i enlighet med bestämmelserna i punkt 1 av anvisningarna till 22 § eller punkt 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen må avdragsrätt enligt denna förordning dock icke åtnjutas med mindre beskattningsnämnd, efter därom framställt yrkande, lämnat särskilt medgivande därtill.

(Se vidare anvisningarna.)

2 §.

Investeringsfonder som i denna förordning avses äro investeringsfond för skogsbruk och investeringsfond för rörelse.

3 §.

Avdrag för avsättning till investeringsfond må för visst beskattningsår icke överstiga,

såvitt avser investeringsfond för skogsbruk, tio procent av den för beskattningsåret redovisade bruttointäkten av skogsbruk; samt

såvitt avser investeringsfond för rörelse, fyrtio procent av årsvinsten.

Avdrag enligt denna förordning må åtnjutas allenast därest ett belopp motsvarande fyrtio procent av den gjorda avsättningen inbetalats å särskilt konto (konto för investering i skogsbruk respektive i rörelse) i riksbanken.

(Se vidare anvisningarna.)

4 §.

Inbetalning av medel å konto för investering skall hos riksbanken hava verkställts senast den dag företaget jämlikt bestämmelserna i 36 § taxeringsförordningen har att avlämna allmän självdeklaration för det beskattningsår, då avsättning till investeringsfond skett.

5 §.

Å konto för investering inbetalade medel må icke utbetalas i andra fall än som nedan i denna paragraf samt 15, 17 och 21 §§ stadgas.

Sedan fem år förflutit från ingången av det år varunder inbetalningen verkställts, äger företaget att efter uppsägning hos riksbanken uttaga högst trettio procent av det ursprungligen inbetalta beloppet. Har sådant uttag skett åligger det riksbanken att lämna underrättelse därom till länsstyrelsen för att tillställas vederbörande beskattningsnämnd. Särskild underrättelse skall lämnas för varje i 3 § angivet konto från vilket uttag skett samt innehålla uppgift om företagets namn och adress ävensom det uttagna beloppets storlek.

6 §.

Inbetalning av medel å konto för investering skall ske till vederbörande riksbankskontor. Vid inbetalning skola uppgivas företagets namn och adress samt det beskattningsår som inbetalningen avser ävensom det konto för investering varom fråga är. Avser vid ett och samma tillfälle inbetalning konto för investering i såväl skogsbruk som rörelse skall angivas huru stor del av det inbetalta beloppet, som belöper på vardera kontot.

I av riksbanken lämnat bevis om insättning å konto för investering skall angivas, att om avtal om överlåtelse eller pantsättning av de insatta medlen träffas, detta skall anmälas till banken. Har riksbanken erhållit sådan anmälan, skall banken verkställa anteckning om det förhållande, som med anmälan avses, samt senast inom åtta dagar efter det anmälan som nyss sagts ingivits översända underrättelse om vad som förekommit till länsstyrelsen för att tillställas vederbörande beskattningsnämnd.

7 §.

Riksbanken skall senast den 15 april under taxeringsåret till länsstyrelsen översända uppgifter angående de för beskattningsåret verkställda inbetalningarna å konto för investering. Å uppgiftshandling, som skall upprättas särskilt för varje företag, skola angivas företagets namn och adress samt det beskattningsår och det konto varå inbetalning skett ävensom det inbetalta beloppets storlek.

Har inbetalning för beskattningsåret skett efter den 15 april under taxeringsåret, skall uppgift som i första stycket sägs översändas till länsstyrelsen snarast möjligt och senast inom åtta dagar efter det inbetalningen ägt rum.

8 §.

Till investeringsfond enligt denna förordning gjorda avsättningar skola stå under tillsyn av statens arbetsmarknadsstyrelse.

9 §.

1 mom. Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, arbetsmarknads-

styrelsen äger besluta att investeringsfond under visst eller vissa beskattningsår och under villkor i övrigt, som läget å arbetsmarknaden påkallar, skall eller må tagas i anspråk för sitt ändamål.

Beslut, varom i första stycket förmäles, må avse samtliga företag eller företag av viss beskaffenhet eller ock visst eller vissa företag.

2 mom. Det ankommer på arbetsmarknadsstyrelsen att genom samråd med företag, som gjort avsättning till investeringsfond, verka för att fondens ianspråktagande i erforderlig utsträckning planlägges.

Fråga om fonds ianspråktagande må väckas, förutom av arbetsmarknadsstyrelsen och företaget, även av vederbörande kommun och näringsorganisation.

10 §.

Företag, som jämlikt 5 § andra stycket uttagit medel från konto för investering, skall det beskattningsår, varunder sådant uttag gjorts, av vederbörande investeringsfond för i 11 § angivet ändamål taga i anspråk ett belopp motsvarande två och en halv gånger det från kontot uttagna beloppet.

11 §.

Tager företag i enlighet med bestämmelserna ovan investeringsfond i anspråk under visst beskattningsår, skall det ske för ändamål, varom här nedan sägs:

investeringsfond för skogsbruk: för kostnader för arbeten avsedda att främja skogsbruket, såsom skogsodling och skogsdikning, röjning, hägnad, anläggande av flottleder och vägar, som huvudsakligen avse att direkt tjäna skogsbruket. ävensom uppförande och underhåll av för skogsbruket nödvändiga byggnader; samt investeringsfond för rörelse:

a) dels för avskrivning å byggnad, som ny-, till- eller ombyggs under beskattningsåret, med högst ett belopp motsvarande kostnaderna under beskattningsåret för ny-, till- eller ombyggnaden, dels, såvitt angår företag som huvudsakligen bedriver industriell verksamhet, för kostnaderna för reparations- och andra underhållsarbeten under beskattningsåret å byggnad, som användes i rörelsen, dels ock för bidrag under samma år till ny-, till- eller ombyggnad av bostad eller välfärdsanläggning för arbetstagare eller förutvarande arbetstagare utan ledande ställning hos företaget eller detta närstående företag;

b) för avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier, som anskaffats under beskattningsåret eller, vad angår fartyg, anskaffats eller ombyggs under samma år, dock att beträffande ombyggnad av fartyg avskrivning må ske med högst ett belopp motsvarande kostnaderna under beskattningsåret för ombyggnaden;

c) för nedskrivning å lager av råvaror samt hel- och halvfabrikat med högst ett belopp, motsvarande kostnaderna under beskattningsåret för tillverkning eller anskaffning av dylika tillgångar, dock att företagets varulager i dess helhet vid beskattningsårets utgång därigenom icke må nedskrivas till lägre värde än som enligt kommunalskattelagen är medgivet; samt

d) för kostnader för undersökningsarbete, förberedande arbete eller tillredningsarbete under beskattningsåret i gruva, stenbrott eller annan liknande fyndighet.

Därest investeringsfond efter beslut enligt 9 § 1 mom. fått tagas i anspråk under flera på varandra följande beskattningsår för ny-, till- eller ombyggnad eller för underhållsarbeten å byggnad samt ifrågavarande arbeten pågått under flera av dessa år, må företaget, under förutsättning att avdrag för kostnaderna under de tidigare åren icke redan skett, under det sista året taga fonden i anspråk för avskrivning å byggnaden eller för täckande av underhållskostnaden med högst ett belopp motsvarande de uppkomna kostnaderna under de ifrågavarande åren. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ny- eller ombyggnad av fartyg.

Kungl. Maj:t må, om särskilda skäl därtill föreligga, medgiva företag, som direkt eller genom dotterföretag driver rörelse i utlandet, att taga investeringsfond för rörelse i anspråk för kostnader, ämnade att främja avsättningen utomlands av varor som företaget här i riket tillverkar.

Vid tillämpning av bestämmelserna i första stycket skall iakttagas, att kostnad för anskaffning av begagnade inventarier icke må medräknas samt att, då fråga är om inventarier eller varulager, som av företaget förvärvats från rörelseidkare med vilken det är förbundet i väsentlig ekonomisk intressegemenskap, anskaffningskostnaden må medräknas endast om tillgången tillverkats under beskattningsåret.

(Se vidare anvisningarna.)

12 §.

Kungl. Maj:t må meddela tillstånd för företag, som verkställt avsättning till investeringsfond för rörelse, att taga fonden i anspråk för ändamål som avses med investeringsfond för skogsbruk.

13 §.

Kungl. Maj:t må, om särskilda skäl därtill föreligga, medgiva att investeringsfond för rörelse tages i anspråk för avskrivning av kostnader för vägarbete, anordnande av vatten- och avloppsledningar, iordningställande i övrigt av tomtområde för bebyggelse samt liknande arbeten.

14 §.

För beskattningsår, under vilket medel avsatta till investeringsfond tagits i anspråk jämlikt denna förordning, må vid taxeringen avdrag för i 11 § avsedd avskrivning, nedskrivning eller kostnad eller för där angivet bidrag med belopp svarande mot fondens minskning ej ske, men skall, där medlen tagits i anspråk för avskrivning eller nedskrivning, så anses, som om den ifrågavarande tillgången i beskattningsavseende avskrivits eller nedskrivits med det i anspråk tagna beloppet.

15 §.

Om investeringsfond enligt beslut, varom i 9 § 1 mom. stadgas, skall eller må

tagas i anspråk helt eller delvis, äger företaget hos riksbanken, i den ordning nedan sägs, från konto för investering utfå fyrtyio procent av det belopp av investeringsfonden som i enlighet med beslutet skall eller må tagas i anspråk. Det ankommer på arbetsmarknadsstyrelsen att efter därom av företaget gjord framställning förordna om utbetalning som nyss sagts. Sedan utbetalning skett skall riksbanken lämna underrättelse därom till arbetsmarknadsstyrelsen med angivande av företags namn och adress samt det utbetalta beloppets storlek och från vilket konto för investering uttag skett.

16 §.

Har Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen jämlikt 9 § 1 mom. förordnat att investeringsfond skall tagas i anspråk av samtliga företag, företag av viss beskaffenhet eller ock visst eller vissa företag, åligger det arbetsmarknadsstyrelsen att lämna underrättelse därom dels till företag varom fråga är, dels ock till länsstyrelsen för att tillställas vederbörande beskattningsnämnd.

Avser förordnande jämlikt 9 § 1 mom. att investeringsfond må tagas i anspråk och har företag i anledning härav enligt 15 § uppburit medel från konto för investering, åligger det arbetsmarknadsstyrelsen, sedan styrelsen erhållit besked från riksbanken att utbetalning skett, att till länsstyrelsen, för att tillställas vederbörande beskattningsnämnd, lämna underrättelse om att investeringsfonden skall tagas i anspråk.

Underrättelse som enligt ovan ankommer på arbetsmarknadsstyrelsen skall innehålla uppgift om år för vilka investeringsfond skall tagas i anspråk samt, därest medgivandet avser investering för visst ändamål, uppgift härom.

17 §.

Har företag för visst beskattningsår å konto för investering inbetalt mer än fyrtyio procent av det belopp för vilket avdrag i enlighet med bestämmelserna i 3 § åtnjutits för samma beskattningsår, skall länsstyrelsen, på framställning av företaget, förordna om återbetalning av det till kontot för mycket inbetalta beloppet.

18 §.

Har investeringsfond tagits i anspråk utan tillstånd och är ej fråga om fall som i 10 § sägs eller har företag jämlikt 5 § andra stycket utfått medel från konto för investering utan att i sistnämnda fall investeringsfond i enlighet med bestämmelserna i 10 § tagits i anspråk eller skall investeringsfond enligt sådan underrättelse som arbetsmarknadsstyrelsen enligt 16 § avlämnat tagas i anspråk men har så ej skett under det eller de beskattningsår varom fråga är, skall investeringsfonden eller vederbörlig del omedelbart upptagas såsom skattepliktig intäkt i den förvärvskälla däri fondavsättningen gjorts. Därvid skall till beskattning upptagas jämväl ett belopp motsvarande en tjugondel av vad som av investeringsfonden återförts.

Därest fondavsättning återförts till beskattning, må företaget icke för beskattningsåret i fråga tillgodonjuta avdrag för ny avsättning till investeringsfond.

Vid den taxering, då återföringen sker, må varken nettointäkten eller den till kommunal inkomstskatt uppskattade inkomsten av den förvärvskälla, varom fråga är, bestämmas till lägre belopp än vad som enligt bestämmelserna i denna paragraf skall upptagas såsom skattepliktig intäkt.

19 §.

Har företag trätt i likvidation, skall investeringsfond återföras till beskattning för det beskattningsår, varunder beslutet om likvidation fattats.

Har genom fusion företag uppgått i annat företag, skall investeringsfond hos det förra företaget, därest investeringsfonden icke enligt fjärde stycket övertagits av det senare företaget, återföras till beskattning för det beskattningsår, varunder rättens tillstånd till fusionen registrerats. Därvid skall till beskattning upptagas jämväl ett belopp motsvarande en tjugondel av vad som av investeringsfonden återförts.

Har investeringsfond återförts till beskattning i enlighet med bestämmelserna i denna paragraf, skall därvid vad i 18 § tredje stycket sägs äga motsvarande tillämpning.

Vid sådan fusion, som i 28 § 3 mom. kommunalskattelagen avses, må moderbolaget i beskattningsavseende övertaga investeringsfond, därest förutsättning därför enligt 1 § andra stycket föreligger. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning vid fusion enligt 96 § lagen om ekonomiska föreningar. Har investeringsfond övertagits i enlighet med vad nyss sagts, skall så anses som om fonden avsatts hos moderbolaget eller den övertagande föreningen under det beskattningsår, då avsättning skett hos dotterbolaget eller den överlåtande föreningen.

Har företag övertagit investeringsfond enligt bestämmelserna i nästföregående stycke, skall länsstyrelsen efter anmälan av företaget underrätta riksbanken härom.

20 §.

Har avtal träffats eller annan utfästelse gjorts om överlåtelse, pantsättning eller annan rätt till medel som inbetalats å konto för investering, skall investeringsfonden eller vederbörlig del därav omedelbart upptagas såsom skattepliktig intäkt i den förvärvskälla däri fondavsättningen gjorts. Därvid skall till beskattning upptagas jämväl ett belopp motsvarande en tjugondel av vad som av investeringsfonden återförts.

Har investeringsfond återförts till beskattning i enlighet med bestämmelserna i denna paragraf, skall därvid vad i 18 § andra och tredje styckena sägs äga motsvarande tillämpning.

21 §.

Har investeringsfond helt eller delvis jämlikt lagakraftvunnet beslut återförts till beskattning, skall länsstyrelsen, på framställning av företaget, förordna om återbetalning från vederbörligt konto för investering av ett belopp motsvarande fyrtio procent av den återförda fondavsättningen i den mån medlen icke tidigare återgått till företaget.

22 §.

Har fastighet, å vilken med anlitande av till investeringsfond avsatta medel företagits ny-, till- eller ombyggnad, avyttrats inom tio år från utgången av det beskattningsår, varunder medlen tagits i anspråk, och föreligga icke förutsättningar för beskattning av realisationsvinst, skall såsom skattepliktig intäkt upptagas vad som vid dylik avyttring må hava återbekommits av belopp, för vilka företaget tillgodonjutit avdrag enligt denna förordning. Motsvarande skall gälla då ersättning utfaller på grund av försäkring för skada å sådan fastighet samt skadan inträffat inom nyss angiven tid.

Vid beräkning av återvunnet belopp skall i förekommande fall vid avsättning till investeringsfond erhållet avdrag anses återvunnet före åtnjutna avdrag för värdeminskning.

23 §.

Har taxeringsnämnd påfört taxering enligt 18, 19 eller 22 §, skall taxeringsnämndens ordförande i förekommande fall lämna taxeringsnämndsordförandena i de övriga taxeringsdistrikt, där taxering bör äga rum, erforderliga meddelanden till ledning vid taxeringen inom dessa distrikt.

24 §.

Företag, som gjort avsättning till investeringsfond enligt denna förordning eller som jämlikt 19 § fjärde stycket övertagit sådan fond, är pliktigt att vid självdeklaration för det beskattningsår, då avsättningen eller övertagandet ägt rum, ävensom för varje påföljande beskattningsår, intill dess de avsatta eller övertagna medlen avförts ur fonden, foga uppgift enligt formulär, som fastställs av riksskattenämnden, rörande avsättning av medel till fonden samt fondens användning och avveckling. Vid allmän självdeklaration skall sådan uppgift fogas i tre exemplar.

Företag, som avsatt medel till investeringsfond eller som jämlikt 19 § fjärde stycket övertagit sådan fond, är skyldigt att på anfordran till arbetsmarknadsstyrelsen lämna de uppgifter i fråga om fonden, som styrelsen anser erforderliga ur arbetsmarknadssynpunkt.

25 §.

Det åligger taxeringsnämnd, som har att till statlig inkomstskatt taxera aktiebolag eller ekonomiska föreningar, att i sitt protokoll förteckna de företag, som för året avgivit eller bort avgiva uppgifter enligt 24 § första stycket.

26 §.

Länsstyrelsen har att snarast möjligt efter det taxeringsnämnderna avslutat sitt arbete till arbetsmarknadsstyrelsen översända två exemplar av de jämlikt 24 § första stycket avgivna uppgifterna. Om ändring i meddelat beslut rörande avdrag

för avsättning till investeringsfond därtill föranleder, skola erforderliga tilläggsuppgifter ofördröjligen genom länsstyrelsens försorg tillställas arbetsmarknadsstyrelsen.

27 §.

Hos arbetsmarknadsstyrelsen skall föras register över investeringsfonder.

28 §.

Besvär över arbetsmarknadsstyrelsens beslut enligt denna förordning må föras hos Kungl. Maj:t och skola, vid äventyr av talans förlust, hava inkommit till finansdepartementet inom tre veckor från det klaganden fick del av beslutet.

29 §.

Åtgärd av riksbanken enligt denna förordning ankommer på bankens huvudkontor i Stockholm såvitt avser företag som skall taxeras till statlig inkomstskatt i Stockholms stad eller län samt i övrigt på bankens avdelningskontor i residensstaden i det län, där vederbörandes hemortskommun är belägen.

30 §.

För tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter meddelas av Kungl. Maj:t.

Anvisningar

till 1 §.

Företag, som icke tillgodonjuter sådan avskrivning å inventarier varom i 1 § förmäles, må medgivas rätt till avdrag för avsättning till investeringsfond endast om avsättningarna i räkenskaperna och i företedd utredning redovisas på sådant sätt, att tillfredsställande kontroll kan utövas över fondmedlens användning. Är fråga om inkomst av jordbruksfastighet må medgivande som nyss sagts lämnas allenast därest inkomsten redovisas enligt bokföringsmässiga grunder.

till 3 §.

Med bruttointäkt av skogsbruk avses vad som enligt 21 § kommunalskattelagen är att hänföra till sådan intäkt, dock att vad som influtit genom försäljning av växande skog i samband med avyttring av marken ej räknas till intäkt av skogsbruk vid tillämpning av denna förordning.

Med årsvinst förstås årsvinsten enligt vederbörligen fastställd balansräkning efter avdrag av avskrivningar, tantiemer m. fl. poster, vilka rätteligen äro att hänföra till omkostnader i rörelsen — jämväl om de formellt utgått av vinstmedel — men utan avdrag för avsättning till reservfond, skuldregleringsfond, dispositionsfond, investeringsfond m. fl. fonder, donationer o. d. Avdrag skall icke ske för allmänna svenska skatter vare sig de erlagts preliminärt eller icke.

Har inbetalning å något i 3 § andra stycket omförmält konto verkställts med lägre belopp än som svarar mot fyrtio procent av fondavsättningen, skall avdrag medgivas med två och en halv gånger det inbetalta beloppet.

till 11 §.

Investeringsfond för rörelse må tagas i anspråk för bidrag till bestridande av kostnader för ny-, till- eller ombyggnad av bostad eller välfärdsanläggning för arbetstagare eller förutvarande arbetstagare, som i 11 § avses, vare sig bidraget lämnas direkt till arbetstagaren eller den förutvarande arbetstagaren *eller* till förening eller annan sammanslutning, bildad huvudsakligen av personal hos det ifrågavarande företaget eller detta närstående företag *eller* till sådant närstående företag vars huvudsakliga uppgift är att uppföra och tillhandahålla bostäder eller välfärdsanläggningar åt personal, som nyss sagts.

Med arbetstagare utan ledande ställning avses arbetstagare, som icke i egenskap av verkställande direktör, styrelseledamot eller eljest kan antagas utöva inflytande å företagets medelsdispositioner för i förordningen angivna ändamål.

Har kostnaden för investering, som i 11 § sägs, helt eller delvis bestritts av annan än företaget eller av detta men med medel, som för ändamålet ställts till företagets förfogande, må till investeringsfond avsatta medel användas endast för den del av investeringskostnaden som företaget bestritt av egna medel.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; dock att äldre bestämmelser skola gälla i fråga om 1955 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1955 eller tidigare år.

Genom denna förordning upphäves, med de inskränkningar som följa av vad nedan sägs, förordningen den 2 maj 1947 (nr 174) om investeringsfonder.

1. Sistnämnda förordning skall alltjämt äga tillämpning i avseende å sådana investeringsfonder, som bildats jämlikt samma förordning.

2. Vad i förordningen den 2 maj 1947, nr 174, stadgas rörande nämnda förordnings tillämplighet å vissa i övergångsbestämmelserna till samma förordning angivna konjunkturinvesteringsfonder och investeringsfonder samt vad beträffande dessa fonder har att iakttagas skall alltjämt äga giltighet.

3. Oaktat vad vid 1 och 2 ovan sägs skall vad i 11 § första och femte styckena förordningen den 2 maj 1947, nr 174, stadgas om investeringsfonds återförande till beskattning inom viss angiven tidrymd ej längre gälla.

Förslag till förordning om rätt till förlustutjämn- ning i vissa fall vid taxering till statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Aktiebolag, ekonomisk förening, ömsesidigt försäkringsbolag och sparbank må, i enlighet med vad i denna förordning sägs, vid taxering till statlig inkomstskatt åtnjuta avdrag för underskott, som vid tidigare års taxering till sådan skatt icke kunnat utnyttjas.

2 §.

Avdrag för underskott som i 1 § sägs må åtnjutas med belopp, varmed summan av de enligt förordningen om statlig inkomstskatt för visst beskattningsår fastställda avdragen för underskott å skattskyldigs olika förvärvskällor överstiger sammanlagda beloppet av de enligt nämnda förordning för samma beskattningsår beräknade inkomsterna av olika förvärvskällor.

Det åligger beskattningsnämnd som har att pröva den skattskyldiges taxering till statlig inkomstskatt att på av honom framställt yrkande fastställa det belopp, som enligt ovan må utnyttjas för förlustutjämnning (*förlustavdrag*).

3 §.

Skattskyldig, för vilken förlustavdrag fastställts, äger utnyttja detta avdrag sist vid taxering avseende tionde beskattningsåret efter det beskattningsår för vilket avdraget fastställdes. Hinder möter ej för skattskyldig att fördela förlustavdraget på två eller flera beskattningsår inom nyss angiven tidsperiod.

Förlustavdrag skall göras från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor, sedan i förekommande fall avdrag gjorts för under beskattningsåret uppkommet underskott å förvärvskälla.

4 §.

Yrkande som i 2 § andra stycket sägs skall framställas i den skattskyldiges till ledning för taxering för det beskattningsår, till vilket underskottet hänför sig, avgivna deklaration eller vid denna fogad handling, dock att sådant yrkande även må väckas hos prövningsnämnden senast den 31 juli under taxeringsåret.

Innefattar beslut av prövningsnämnden eller utslag av Kungl. Maj:t eller kamrarrätten sådan ändring av inkomstberäkningen för skattskyldig att förlustavdrag må beräknas eller att redan fastställt sådant bör till beloppet ändras, äger den skattskyldige att inom sex månader från det han av beslutet eller utslaget erhöll del hos prövningsnämnden framställa härav föranlett yrkande. Rätt som nu sagts tillkommer jämväl taxeringsintendenten, dock att den tid, inom vilken yrkande skall framställas, i sist angivet fall skall räknas från det beslutet eller utslaget i fråga meddelades.

5 §.

Skattskyldig, som vid taxering för visst beskattningsår önskar helt eller delvis utnyttja fastställt förlustavdrag, har att i självdeklarationen för beskattningsåret härom framställa yrkande, dock att sådant yrkande även må väckas hos prövningsnämnden senast den 31 juli under taxeringsåret.

6 §.

Har skattskyldig i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning för fastställande av förlustavdrag, lämnat oriktigt meddelande och har därav föranletts att förlustavdraget fastställts till för högt belopp, må sist vid taxeringen för det femte beskattningsåret efter det för vilket avdraget fastställdes detta bestämmas till sitt rätta belopp. Har det till för högt belopp fastställda förlustavdraget utnyttjats vid taxering, må rättelse i denna taxering ske genom eftertaxering som skall hava verkställts sist vid taxeringen för det femte beskattningsåret efter det för vilket förlustavdraget fastställdes.

7 §.

Det åligger taxeringsnämnd, som prövat framställt yrkande om fastställande av förlustavdrag, att härom göra anteckning i nämndens protokoll och om sitt beslut lämna den skattskyldige underrättelse på sätt och inom tid som i 90 § 2 mom. taxeringsförordningen sägs. Har taxeringsnämnd medgivit skattskyldig rätt att utnyttja förlustavdrag, skall anteckning härom verkställas i protokollet.

8 §.

Beträffande klagan över beslut av beskattningsnämnd eller utslag av kammarrätten i fråga rörande fastställande av förlustavdrag eller utnyttjande av sådant avdrag skall vad i taxeringsförordningen sägs angående fullföljd av talan äga motsvarande tillämpning.

Även vad i övrigt i nämnda förordning stadgas skall i tillämpliga delar äga motsvarande giltighet.

9 §.

Med ledning av taxeringsnämndens protokoll samt beslut av prövningsnämnden och utslag av Kungl. Maj:t och kammarrätten skall hos länsstyrelsen föras anteckningar över skattskyldiga för vilka förlustavdrag fastställts, därvid tillika skall antecknas när sådant avdrag utnyttjats vid taxeringen.

10 §.

För tillämpningen av denna förordning erforderliga föreskrifter meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956.

SNS vill

- söka vidga och sprida kunskapen om ekonomiska och sociala förhållanden och om näringslivets och samhällets funktioner och arbetssätt;
- främst inom näringslivet men även i vidare kretsar stimulera intresset för samhällsekonomiska och andra allmänna frågor såväl som för arbetslivets särskilda problem, och för positiva insatser i vad avser forskning, diskussion och individuellt ställningstagande rörande dessa frågor, för att därigenom
- bidra till att skapa förutsättningar för en allmän politik som tillfredsställer kraven på både snabb ekonomisk utveckling och socialt framåtskridande.

SNS verkar

- genom att bedriva vetenskaplig forskning,
- genom att stimulera till studier och debatt i lokala grupper,
- genom att anordna centrala konferenser och kurser och
- genom att publicera resultaten från dessa olika verksamhetsfält.

Forskning

i ekonomiska, sociologiska och andra samhällsvetenskapliga problem och i företagsadministrativa frågor bedrivs av vetenskapsmän inom eller utom SNS.

Lokalgrupper

har bildats runt om i landet av personer i företags- och arbetsledande ställning för studium och diskussion av resultaten från forskningsarbetet och av andra ämnen i anslutning till särskilda föredrag. Inom lokalgrupperna försiggår en betydelsefull verksamhet i mindre *arbetsgrupper*, som mera ingående bearbetar särskilt aktuella frågor.

Konferenser och kurser

kring företagslednings- och samhällsproblem anordnas på olika håll med deltagande av representanter för näringsliv, stats- och kommunalförvaltning, arbetarrörelsen, universitet och högskolor samt andra institutioner.

Publikationer

Resultaten av forskningsarbetet utges i SNS skriftserie. I särskilda småskrifter presenteras sammanfattningar av större utredningar liksom rapporter om mindre omfattande undersökningar. SNS publicerar understundom också debattinlägg eller handlingsprogram, i vilka forskare och arbetsgrupper framlägger sina synpunkter på av dem behandlade problem.

SNS är en ideell sammanslutning av enskilda personer inom svenskt näringsliv.

SNS är fristående från både politiska partier och intresseorganisationer.

SNS bildades den 5 juni 1948, och dess arbete finansieras genom bidrag från näringslivet.

AKTUELL INDUSTRI SOCIOLOGI

Tjänstemännens

attityder mot företag och samhälle är ämnet för den *nyutkomna* boken

TJÄNSTEMÄNNEN, NÄRINGSLIVET OCH SAMHÄLLET

av docent Edmund Dahlström.

I distribution P. A. Norstedt & Söners Förlag
Pris kr. 14: 50

Tjänstemannakårens

tillväxt och dess orsaker diskuteras i en bok som nyligen utgivits i samarbete mellan SNS och Industriens Utredningsinstitut

TJÄNSTEMÄNNEN OCH DEN INDUSTRIELLA OMVÄNDLINGEN

En studie av tjänstemannakårens tillväxt inom industrien av pol. mag. Erik Höök.

I distribution Almqvist & Wiksell
Pris kr. 5: 50

De industrianställdas

attityder i arbetslivet har tidigare varit föremål för en omfattande SNS-undersökning, vars resultat har publicerats i boken

MÄNNISKAN I INDUSTRI SAMHÄLLET — ARBETSLIVET

av professor Torgny T. Segerstedt och fil. lic. Agne Lundquist.

I distribution P. A. Norstedt & Söners Förlag
Pris kr. 25: —

Kvinnliga industriarbetares

anpassning till arbets- och fritidsliv behandlas i nummer 3 av småskriftserien Studier och debatt 1953

KVINNOR I INDUSTRIARBETE

av fil. kand. Andreas Lund.

Pris kr. 4: —

En mera fullständig rapport om denna utredning finns i en begränsad stencilupplaga till ett pris av kr. 15: —.

I distribution SNS